

Βιογραφικό

Παναγιώτη Ι. Σκαλτσή

Ο κ. Παναγιώτης Σκαλτσής είναι Καθηγητής της Λειτουργικής στο Τμήμα Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής Θεσσαλονίκης. Σπούδασε Θεολογία στην ως άνω Σχολή και μετεκπαιδεύτηκε στην ιστορία και θεολογία της θείας Λατρείας στη Ρώμη. Μαθητής του μακαριστού καθηγητού Ιωάννου Μ. Φουντούλη εκπόνησε διδακτορική διατριβή με θέμα: **Γάμος και θεία Λειτουργία. Συμβολή στην Ιστορία και τη Θεολογία της Λατρείας**. Έχει συγγράψει άρθρα λειτουργικού περιεχομένου και άλλες επιστημονικές μελέτες όπως: **(α)** *Λειτουργικές Μελέτες Α και Β*. **(β)** *Η παράδοση της κοινής και της κατ' ιδίαν προσευχής με ιδιαίτερη αναφορά στο Ωρολόγιο του Θηκαρά*, **(γ)** *«Ιερούργοι και φιλοθεάμονες»*. *Κείμενα Ιστορίας και Θεολογίας της Λατρείας*, **(δ)** *«Εις καιρούς και ενιαυτούς»*. *Η Ίνδικτος ως απαρχή ενιαύσιος και εορτή της οικολογίας*, **(ε)** *«Μυσταγωγία εστί τα τελούμενα»*. *Ερμηνευτικά υπομνήματα της θείας Λειτουργίας κατά τον 19^{ον} αιώνα*, **(στ)** *«Ως είναι την ευχήν άπαυστον»*. Η Ακολουθία των δώδεκα ψαλμών.

Κατά τη διάρκεια της θητείας του στο Τμήμα υπηρέτησε ως Επίκουρος Καθηγητής (2000), Αναπληρωτής Καθηγητής (2008) και Καθηγητής πρώτης βαθμίδας (2015). Κατά τα εν λόγω έτη δίδαξε τα μαθήματα της ειδικότητάς του (Λειτουργική), Κανονικά και επιλεγόμενα σε Προπτυχιακό επίπεδο, αλλά και τα μαθήματα στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών. Δίδαξε επίσης και μαθήματα στο πλαίσιο Διατμηματικών Προγραμμάτων όπως στο «Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές και Θρησκευτικές Διαδρομές» και στο «Η Βυζαντινή μουσική επιστήμη και καλλιτεχνική δημιουργία». Πραγματοποίησε επιπλέον μαθήματα στο ΠΜΣ «Σπουδές στην ιστορία, την πνευματικότητα, την τέχνη και την μουσική παράδοση του Αγίου Όρους» (Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού. Δίδαξε ακόμη μαθήματα Λειτουργικής στη Θεολογική Σχολή Μπαλαμάντ του Λιβάνου «Άγιος Ιωάννης Δαμασκηνός» (15-1-2005/27-1-2005) και στη Θεολογική Σχολή Βελιγραδίου. Συμμετέχει σε Επιμορφωτικά Σεμινάρια, όπως π.χ., αυτό του Ιδρύματος Ποιμαντικής Επιμορφώσεως της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Διετέλεσε Διευθυντής του Τομέα «Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης», κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2009-2010, 2011-2012, 2013-2014, 2014-2015, 2021-2022 και 2022-2023.

Διετέλεσε επίσης Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας την πενταετία 2015-2020 και Διευθυντής του Εργαστηρίου «Χριστιανική Λατρεία και Πολιτισμός» του Τμήματος (____). Υπήρξε μέλος Συντακτικής Επιτροπής διετούς θητείας (2017-2018) του περιοδικού «Θεολογία» και μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του εν Θεσσαλονίκη Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών για δύο τριετίες (2017-2020 και 2020-2023) με απόφαση της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Επιπλέον είναι μέλος Διεθνών Ενώσεων όπως της Διεθνούς Λειτουργικής Εταιρείας (Societa Liturgica) που εδρεύει στο Trier της Γερμανίας και της Εταιρείας Society of Oriental Liturgy που εδρεύει στη Ρώμη.

Συνεργάζεται επίσης με το περιοδικό «**Εφημέριος**» που εκδίδει η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος. Είναι ακόμη μέλος Συνοδικών Επιτροπών σχετικών με τη θεία Λατρεία και έχει λάβει μέρος σε πολλά επιστημονικά συνέδρια, του εσωτερικού και διεθνή, μέσα από τα οποία έχει αναδείξει σημαντικές πτυχές του πλούτου της Ορθόδοξης Λατρείας μας. Προσφάτως, σε συνεργασία με τις εκδόσεις Δέσποινα Κυριακίδη (Παναγίας Δεξιάς 7, Θεσσαλονίκη) ξεκίνησε μία νέα Επιστημονική Σειρά με τον τίτλο: «**Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα**». Συμμετέχει σε Προγράμματα Διά Βίου Εκπαίδευσης και είναι επιστημονικός υπεύθυνος του νέου λειτουργικού ιστοχώρου: www.katallagi.web.auth.gr (= email: katallagi@yahoo.gr).

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ

Α΄

1. Γνωστικισμός, «Νέα Εποχή» και Ορθόδοξη Παράδοση, Σέρρες 1994, σσ. 133.
2. Η θεία Λειτουργία του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, [Θεία Λατρεία και Παιδεία, 1], έκδ. Ο.Χ.Α. «ΛΥΔΙΑ», Θεσσαλονίκη 1995, σσ. 293 (Συνεργασία με Ι.Β. Κογκούλη και Χ.Κ. Οικονόμου).
3. Το Βάπτισμα, [Θεία Λατρεία και Παιδεία 2], έκδ. Ο.Χ.Α. «ΛΥΔΙΑ», Θεσσαλονίκη, 1992, σσ.261 (Συνεργασία με Ι.Β. Κογκούλη και Χ.Κ. Οικονόμου).
4. Ο Γάμος, (Θεία Λατρεία και Παιδεία 3), έκδ. Ο.Χ.Α. «ΛΥΔΙΑ», Θεσσαλονίκη 1996, σσ. 302 (Συνεργασία με Ι.Β. Κογκούλη(και Χ.Κ. Οικονόμου).
5. Γάμος και θεία Λειτουργία. Συμβολή στην Ιστορία και τη Θεολογία της Λατρείας, Θεσσαλονίκη 1998, σσ. 526.
6. Λειτουργικές Μελέτες Ι, έκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1998, σσ. 248.
7. Λειτουργικές Μελέτες ΙΙ, έκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006, σσ. 662.
8. Η παράδοση της κοινής και της κατ' ιδίαν προσευχής, με ειδική αναφορά στο Ωρολόγιο του Θηκαρά, έκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007, σσ. 475.

9. «Ιερουργοί και Φιλοθεάμονες». Κεφάλαια Ιστορίας και Θεολογίας της Λατρείας [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα -1], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014, σσ.896.
10. «Εις καιρούς και ενιαυτούς». Η Ίνδικτος ως απαρχή ενιαύσιος και εορτή της Οικολογίας [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα-2], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014, σσ.223.
11. Ως είναι την ευχὴν ἀπαυστον». Η Ακολουθία των δώδεκα ψαλμών [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα-5], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.
12. «Μυσταγωγία ἐστὶ τα τελούμενα». Ερμηνευτικά Υπομνήματα της θείας Λειτουργίας κατά τον 19^ο αιώνα [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα-7], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη (2020).

Β΄

ΆΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ

«ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΑΙ ΥΜΝΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ»

1. Κουκόπουλου Κωνσταντίνου (Πρωτ/ρου), Το χρώμα των ιερών αμφίων στη λειτουργική μας παράδοση [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα-3], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014, σσ.279.
2. Χατζηγηγορίου Στυλιανού (Πρωτ/ρου), Εορτές και Ύμνοι στο λειτουργικό βιβλίο «Πεντηκοστάριον». Συμβολή στην μελέτη της δομής και του περιεχομένου του [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα-4], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014, σσ.247.
3. Παταπίου Μοναχού Κausοκαλυβίτου, Αθωνικά Υμνολογικά Μελετήματα-1 [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα-6], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014, σσ.656.
4. Χατζηγηγορίου Στυλιανού, Σοί πρέπει ύμνος του Θεού [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα -7], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016.
5. Χατζηγηγορίου Στυλιανού, Η μυστηριακή ζωή ως βάση της ποιμαντικής διακονίας της Εκκλησίας κατά τον άγιο Νικόλαο Καβάσιλα [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα -9], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2019.

6. Χατζηγηρηγορίου Στυλιανού, Θεολογία και ζωή στον λειτουργικό λόγο του μακαριστού Γέροντος Γεωργίου Καψάνη [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα -11], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2020.
7. Τόμα Ιωάννη, Το Βάπτισμα στις Κατηχήσεις του αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα -8], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2017.
8. Θανάσου Γεωργίου (Αρχιμ.), Η Ακολουθία των Εγκαινίων. Ιστορικολειτουργική θεώρηση και έντυπες εκδόσεις [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα -10], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2019.
9. Παπαγεωργίου Νικόλαος (Αρχιμ.), Εις Ίασιν. Λειτουργική και Πνευματική Διακονία: Θεία Ευχαριστία, Βάπτισμα Ανάγκης, Ευχέλαιο, Εξομολόγηση, Νομικό πλαίσιο, Νοσηλευτικό Ευχολόγιο [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα -13], εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2022.

Γ´

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

1. **Λειτουργικές Μελέτες I, Θεσσαλονίκη 1998 (= 2007)**
 - α. Η των συμβόλων αλήθεια (Φαινομενολογική και θεολογική προσέγγιση), σσ.13-36. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Σύμβολα και Συμβολισμοί της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, Δράμα 1991, σσ. 20-50.
 - β. Η βαπτισματική αναγέννηση, σσ. 37-51. Δημοσιεύθηκε στο περιοδ. *Κληρονομία* 20 (1988), Θεσσαλονίκη 1992, σσ.275-287.
 - γ. Οι συμβολισμοί στην Ακολουθία του Βαπτίσματος, σσ. 53-84. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Το Άγιον Βάπτισμα*, Δράμα 1996, σσ.75-118, με τον τίτλο «Θεολογία και σύμβολα του Βαπτίσματος».
 - δ. Η προβαπτισματική νηστεία, σσ. 85-98. Δημοσιεύθηκε στην *Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής, Νέα Σειρά*, Τμήμα Ποιμαντικής, τόμ. 5, Θεσσαλονίκη 1998.
 - ε. Οι συμβολισμοί στην Ακολουθία του Γάμου, σσ. 99-145. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Το Ιερόν Μυστήριο του Γάμου*, Δράμα 1997, σσ. 49-114, καθώς επίσης και στο περιοδ. Γρηγόριος ο Παλαμάς 81 (1998) 419-473.

- στ. Η Θεολογία των Ακολουθιών του νυχθημέρου, σσ. 147-181. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Οι Ακολουθίες του νυχθημέρου*, Δράμα 1994, σσ. 39-84.
- ζ. Θεολογική προσέγγιση της χριστιανικής γιορτής, σσ. 183-207. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Χριστιανικόν Εορτολόγιον*, Δράμα 1990, σσ. 46-74 και στο περιοδ. *Γρηγόριος ο Παλαμάς*, τεύχ. 734 (1990) 1-27.
- η. Η Θεοτόκος στη λαϊκή λειτουργική ευσέβεια, σσ. 209-226. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Θεολογικό Συνέδριο Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης εις τιμήν της Υπεραγίας Θεοτόκου και αειπαρθένου Μαρίας*, (Θεσσαλονίκη 15-17 Νοεμβρίου 1989), Θεσσαλονίκη 1992, σσ. 369-386.
- θ. Το Τυπικό της Αγίας Σοφίας Θεσσαλονίκης, σσ. 227-241. Εισήγηση που έγινε στο Επιστημονικό Συμπόσιο, *Χριστιανική Θεσσαλονίκη*, Ιερός Ναός Αγίας Σοφίας Θεσσαλονίκης, Ιερά Μονή Βλατάδων 11-12 Οκτωβρίου 1996.

2. Λειτουργικές Μελέτες II, Θεσσαλονίκη 2006

- α. Λειτουργική Κίνηση της Χριστιανικής Δύσης και η Ορθόδοξη Ανατολή, σσ. 13-58. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *«Λατρεύσωμεν ευαρέστως τω Θεώ»*. Το αίτημα της λειτουργικής ανανεώσεως στην Ορθόδοξη Εκκλησία [Πρακτικά Β΄ Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων], Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2003, σσ. 247-303.
- β. Ο καιρός της θείας Λειτουργίας και η δυνατότητα τέλεσής της το εσπέρας, σσ. 59-74. Δημοσιεύθηκε στο: *Κατηχητική Διακονία. Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Κωνσταντίνο Φράγκο*, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2003, σσ. 115-129.
- γ. Ο λαός ως πλήρωμα στη θεία Λειτουργία, σσ. 75-97. Δημοσιεύθηκε στο: *ΑΝΑΛΟΓΙΟΝ*. Τριμηνιαία Έκδοση Ιεράς Μητροπόλεως Σερβίων και Κοζάνης, τεύχ. 5, Καλοκαίρι 2003, σσ. 54-70.
- δ. Ευχαριστία και θυσία, σσ. 99-118. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Χριστιανική Λατρεία και Ειδωλολατρία [Πρακτικά Στ΄ Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων]*, Κλάδος Εκδόσεων της Επικοινωνιακής και Μορφωτικής Υπηρεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2005, σσ. 171-196.

- ε. Τα διακονικά παραγγέλματα και η στάση των πιστών στη θεία Λειτουργία, σσ. 119-172. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Η θεία Λειτουργία [Εισηγήσεις. Πορίσματα Ιερατικού Συνεδρίου της Ιεράς Μητροπόλεως Δράμας έτους 1998]*, Δράμα 1998, σσ. 83-133. Δημοσιεύθηκε επίσης σε αυτοτελές τεύχος από τις εκδόσεις Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.
- στ. Ερμηνευτικά ζητήματα της θείας Λειτουργίας, σσ. 173-214. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Η θεία Ευχαριστία. Εισηγήσεις, Πορίσματα Ιερατικού Συνεδρίου της Ιεράς Μητροπόλεως Δράμας 2003*, Δράμα 2003, σσ.123-154.
- ζ. Ημέρες και χρόνος τελέσεως της θείας Λειτουργίας του Μεγάλου Βασιλείου, σσ. 215-225. Δημοσιεύθηκε στο Μηνιαίο Περιοδικό της Ιεράς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης «Ο Άγιος Νικήτας», Απρίλιος 1998, σσ. 94-96 και Μάιος 1998, σσ. 125-127.
- η. Αρχαϊκά στοιχεία στη θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Δώρων, σσ. 227-236. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Τιμητικό Αφιέρωμα στον Ομότιμο Καθηγητή Αλέξανδρο Γουσίδη, εν Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής, Νέα Σειρά, Τμήμα Θεολογίας, τ. 9*, Θεσσαλονίκη 1999, σσ. 267-273.
- θ. Η Είσοδος των Τιμίων Δώρων στην Προηγιασμένη θεία Λειτουργία, σσ. 237-248. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Τιμητικό Αφιέρωμα στους Ομοτίμους Καθηγητές Γεώργιο Μαντζαρίδη, Γρηγόριο Ζιάκα, Κωνσταντίνο Χαραλαμπίδη, Βενιζέλο Χριστοφορίδη, εν Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής, Νέα Σειρά, Τμήμα Θεολογίας, τ. 13*, Θεσσαλονίκη 2003.
- ι. «Φως Χριστού φαίνει πάσι» και «Κατευθυνθήτω» στη Λειτουργία των Προηγιασμένων Δώρων, σσ. 249-257. Δημοσιεύθηκε στο Μηνιαίο Περιοδικό Ιεράς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης «Ο Άγιος Νικήτας», Μάρτιος 1998, σσ. 61-64.
- ια. Ο προσευχόμενος άνθρωπος κατά τον απόστολο Παύλο, σσ. 259-271. Δημοσιεύθηκε στην *Κληρονομία* 32 (Ιούν.-Δεκ. 2000) 147-156.
- ιβ. Τα Εωθινά Ευαγγέλια, 273-293. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Ιεουργείν το Ευαγγέλιον. Η Αγία Γραφή στην Ορθόδοξη Λατρεία [Πρακτικά Ε' Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων]*, Κλάδος Εκδόσεων της Επικοινωνιακής και Μορφωτικής Υπηρεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2004, σσ. 279-304.
- ιγ. Η ευλογία των σταφυλιών κατά την εορτή της Μεταμορφώσεως, σσ. 295-312. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Τιμητικό Αφιέρωμα στους Ομοτίμους Καθηγητές Πρόδρομο*

Ακανθόπουλο και Βασίλειο Ψευτογκά, εν Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής, Νέα Σειρά, Τμήμα Θεολογίας, τ. 11, Θεσσαλονίκη 2001.

- ιδ.** Ιστορική διαμόρφωση της Ακολουθίας του Αγίου Βαπτίσματος, σσ. 313-341. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Το Άγιον Βάπτισμα [Πρακτικά Α΄ Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου]*, Έκδ. του Κλάδου Εκδόσεων της Επικοινωνιακής και Μορφωτικής Υπηρεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήναι 2003, σσ. 45-77.
- ιε.** Λοχεία και καθαρότητα της γυναίκας. Αναφορά στις σχετικές ευχές της Εκκλησίας, σσ. 343-365. Δημοσιεύθηκε στο Περιοδικό «Σύναξη», τεύχ. 77 Ιαν.-Μάρτ. 2001, σσ. 70-86.
- ιστ.** Γάμος και θεία Λειτουργία. Σύγχρονος προβληματισμός, σσ. 367-384. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Ο Γάμος στην Ορθόδοξη Εκκλησία [Πρακτικά Δ΄ Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου]*, Έκδ. του Κλάδου Εκδόσεων της Επικοινωνιακής και Μορφωτικής Υπηρεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήναι 2004, σσ. 119-134.
- ιζ.** Ιστορική εξέλιξη της Ακολουθίας των εξομολογουμένων, σσ. 385-454. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Το Ιερόν Μυστήριο της Μετανοίας [Εισηγήσεις –Πορίσματα Ιερατικού Συνεδρίου της Ιεράς Μητροπόλεως Δράμας έτους 2002]*, Δράμα 2002, σσ. 29-115.
- ιη.** Ιστορική εξέλιξη της Ακολουθίας του Ευχελαίου, σσ. 455-516. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Το Ιερόν Μυστήριο του Ευχελαίου [Εισηγήσεις –Πορίσματα Ιερατικού Συνεδρίου της Ιεράς Μητροπόλεως Δράμας έτους 2000]*, Δράμα 2000, σσ. 29-101.
- ιθ.** Ο αγιάζων και οι αγιαζόμενοι, σσ. 517-534. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Το Μυστήριο της Ιερωσύνης. Πρακτικά Ζ΄ Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων*, Ν. Προκόπιον Ευβοίας 19-20 Σεπτεμβρίου 2005, Κλάδος Εκδόσεων της Επικοινωνιακής και Μορφωτικής Υπηρεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήναι 2006, σσ. 287-308..
- κ.** Θεολογικές προϋποθέσεις της εκκλησιαστικής κήδευσης και ιστορική εξέλιξη της νεκρωσίμου Ακολουθίας, σσ. 649-661. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Νεκρώσιμα – Τελετουργικά [Εισηγήσεις –Πορίσματα Ιερατικού Συνεδρίου της Ιεράς Μητροπόλεως Δράμας έτους 2001]*, Δράμα 2001, σσ. 47-183.

3. «Ιεουργοί και Φιλοθέαμονες». Κεφάλαια Ιστορίας και Θεολογίας της Λατρείας [Λειτουργικά και Υμνολογικά Παράλληλα-1], Θεσσαλονίκη 2014.

- α. Η εξέλιξη της θείας Λατρείας σε Ανατολή και Δύση, σσ. 13-50. Δημοσιεύθηκε στην Εγκυκλοπαίδεια: *Ιστορία της Ορθόδοξης Χριστιανικής Γραμματείας, Τέχνη, Λατρεία στην πρώτη χιλιετία*, τόμ. 3, εκδ. Road, άνευ τόπου και χρόνου, σσ. 384-415 και τόμ. 7, σσ. 510-521.
- β. Ο λειτουργιολόγος Καθηγητής Ιωάννης Μ. Φουντούλης (1927-2007). Η προσωπικότητα και το έργο του, σσ. 51-114. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Γηθόσυνον Σέβασμα. Αντίδωρον τιμής και μνήμης εις τον μακαριστόν καθηγητήν της Λειτουργικής Ιωάννην Μ. Φουντούλην (†2007)*, Τόμος Α΄, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη α.ε., Θεσσαλονίκη 2013, σσ.25-92.
- γ. Θεία Λατρεία και πνευματική ζωή, σσ. 115-153. Με τον τίτλο «Λατρευτική ζωή και πνευματικότητα» δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Η λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, πνευματική αναμόρφωση του ανθρώπου, Θεολογικό Σεμινάριο Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου*, 2010, σσ. 11-65.
- δ. Τα εκ του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου Αναγνώσματα στη θεία Λατρεία, σσ. 155-175. Εισήγηση στο 12^ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Βιβλικών Σπουδών, με θέμα: «Ο Θεολόγος και Ευαγγελιστής Ιωάννης: Θέματα εισαγωγικά, φιλολογικά, ερμηνευτικά και θεολογικά του Ευαγγελίου του», Σέρρες 17-19 Σεπτεμβρίου 2010.
- ε. Περικοπές από την Αποκάλυψη στη θεία Λατρεία, σσ. 177-206. Δημοσιεύθηκε στο: *Τιμητικός Τόμος στον Ομότιμο Καθηγητή Χρήστο Βασιλόπουλο*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2012, σσ. 415-441.
- στ. Ο άγιος Συμεών ο Στυλίτης στο Χριστιανικό Εορτολόγιο και την Υμνογραφία, σσ. 207-243. Δημοσιεύθηκε στο: *Ομοτίμοι Διαλεγόμενοι, Τιμητικός Τόμος για τον Επίκουρο Καθηγητή Δημήτριο Λάππα*, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη α.ε., Θεσσαλονίκη 2012, σσ. 137-165.
- ζ. Οι άγιοι Θεόδωροι, Τήρων και Στρατηλάτης, στο Χριστιανικό Εορτολόγιο, σσ. 245-270. Δημοσιεύθηκε στο: *Ναός περικαλλής, ψηφίδες ιστορίας και ταυτότητας του Ιερού Ναού Αγίων Θεοδώρων Σερρών*, Σέρρες 2013, σσ. 43-45.
- η. Ο ιερός Αυγουστίνος στο Εορτολόγιο και στην Υμνογραφία, σσ. 271-318. Δημοσιεύθηκε στο: *Πρακτικά ΙΑ΄ Διαχριστιανικού Συμποσίου Ο Άγιος Αυγουστίνος στη Δυτική και στην Ανατολική Παράδοση*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2012, σσ. 79-122.

- θ.** Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος και η θεία Λατρεία, σσ. 319-333. Δημοσιεύθηκε στο: «Εκκλησία», Νοέμβριος 2007, αριθμ. 10, σσ. 833-841.
- ι.** Η βαπτισματική αγωγή των πιστών, σσ. 333-354. Δημοσιεύθηκε στο: *Λειτουργική Αγωγή, «Μυσταγωγών σου, Κύριε, τους μαθητάς εδίδασκες λέγων» . Πρακτικά ΙΑ΄ Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων, Βόλος, 19-21 Οκτωβρίου 2009, Αθήναι 2010, σσ. 71-92.*
- ια.** Το Άγιο Πνεύμα στα Μυστήρια της Εκκλησίας, σσ. 355-378.
- ιβ.** Ο φωτισμός του Ναού στη λειτουργική μας παράδοση, σσ. 379-400. Δημοσιεύθηκε στο: *Μια ιστορία από το φως στο φως*, εκδ. Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας - Θράκης, Θεσσαλονίκη 2011, σσ. 266-276 (και σε αγγλική μετάφραση), και στο «Εκκλησία» 7΄(90) – τεύχος 7 – Ιούλιος 2013, Αθήναι σσ. 485-495.
- ιγ.** Νηστεία και Εορτολόγιο, σσ. 401-414. Δημοσιεύθηκε στο: «Η οδός», τετραμηνιαίο Φυλλάδιο Ορθοδόξου Διδαχής, Έκδοση Ιεράς Μητροπόλεως Ρόδου, έτος 7^ο, 2012, Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος, σσ. 5-9.
- ιδ.** Μοναχικό και Ενοριακό Τυπικό: Μπορεί να γίνει σύνθεση σήμερα; σσ. 415-430. Δημοσιεύθηκε στο: *Μοναστήρια της Κέρκυρας*, Κέρκυρα 2012, σσ. 53-59.
- ιε.** Η θεία Λατρεία κατά τον ένατον αιώνα στην Κωνσταντινούπολη και η από τους αγίους Κύριλλο και Μεθόδιο αξιοποίησή της στο ιεραποστολικό τους έργο, σσ. 431-451. Δημοσιεύθηκε στο ηλεκτρονικό περιοδικό «Σύνθεσις», σσ. 181-199, του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ. Σύντομα θα δημοσιευθεί, σε αγγλική μετάφραση, στην Περιοδική Σειρά: *Cyrillomethodianum*, Thessaloniki.
- ιστ.** Ύμνοι και Ευχές του Θηκαρά, σσ. 453-473. Δημοσιεύθηκε στο: *Κήρυγμα και Ευχαριστία. Χριστήριος Τόμος προς τιμήν του Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Ανθίμου*, εκδ. «Αρμός», Αθήνα 2009, σσ. 251-264.
- ιζ.** Τα βιβλικά στοιχεία στη θεία Λειτουργία του αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου, σσ. 475-490. Δημοσιεύθηκε στο: *Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου. Από τον Απόστολο Παύλο στον ιερό Χρυσόστομο*, Βέροια 2007, σσ. 253-268.
- ιη.** Η θεία Λειτουργία. Το δώρο του Θεού στην ανθρωπότητα, σσ. 491-504. Δημοσιεύθηκε στο: *Εκκλησιαστικός Κήρυκας. Θεολογική Επετηρίδα της Ιεράς Μητροπόλεως Κιτίου*, τόμ. ΙΖ΄, Λάρνακα 2011, σσ. 141-153.

- ιθ.** «Κράσις ποτού τε και λόγου Ευχαριστία κέκληται». Η τράπεζα του λόγου στη θεία Λειτουργία, σσ. 505-524. Δημοσιεύθηκε στο: *Θεολογία*, 82 (Απρίλιος-Ιούνιος 2011), τεύχ. 20, σσ. 61-75.
- κ.** Η θεία Λειτουργία: Συγκεφαλαίωση του μυστηρίου της θείας οικονομίας, σσ. 525-562. Δημοσιεύθηκε στο: *Θεολογία*, 80 (Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2009), τεύχ. 40, σσ. 77-106, και στο: *Ιστορία, Θεολογία και γλώσσα της θείας Λειτουργίας*, Εισηγήσεις του Ετησίου Θεολογικού Συνεδρίου της Ι. Μητροπόλεως Ηλείας 2011, Πύργος 2011, σσ. 39-72.
- κα.** Οι πολλοί άρτοι και τα πολλά ποτήρια στη θεία Λειτουργία, σσ. 563-616. Δημοσιεύθηκε στο: *Εις μαρτύριον τοις έθνεσι. Τόμος χαριστήριος εικοσαετηρικός εις τον Οικουμενικόν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαίον*, Θεσσαλονίκη 2011, σσ. 741-784.
- κβ.** Η θεία Λειτουργία ως το μυστήριο της ειρήνης, σσ. 617-637. Δημοσιεύθηκε..
- κγ.** Η Θεοτόκος στη θεία Λειτουργία, σσ. 639-663. Υπό δημοσίευση στον Τόμο εις μνήμην του μακαριστού Πατριάρχου Αντιοχείας κυρού Ιγνατίου, σε αγγλική μετάφραση με τον τίτλο “*The Theotokos in divine Liturgy*”.
- κδ.** «Στώμεν καλώς». Η στάση των πιστών στη θεία Λειτουργία, σσ. 665-685. Δημοσιεύθηκε στο: *Το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Πρακτικά Γ΄ Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων*, 14-17 Οκτωβρίου 2001, Ιερά Μητρόπολις Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως, Αθήνα 2004, σσ. 227-300.
- κε.** Η περί Προσκομιδής έριδα στο Άγιον Όρος το 17^ο αιώνα. Πρόσωπα και κείμενα, σσ. 587-705. Δημοσιεύθηκε στον τόμο: *Η΄ Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, «Άγιον Όρος και Λογισύνη»*, 22-24 Νοεμβρίου 2013, Θεσσαλονίκη 2014, σσ. 139-150.
- κστ.** Οι περί της αναγνώσεως των ευχών της θείας Λειτουργίας παράδοση και οι σχετικές απόψεις του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου, σσ. 707-734. Δημοσιεύθηκε στο: *Θεολογία* 80 (Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2009), τεύχ. 3^ο, σσ. 71-92.
- κζ.** Η Ορθόδοξη Λατρεία κατά την Τουρκοκρατία, σσ. 735-784. Δημοσιεύθηκε στο: «Εκκλησία», 7¹, (90) – τεύχος 4 – Απρίλιος 2013, Αθήνα, 262-286.
- κη.** Η συμβολή του Έλληνα ερμηνευτή της θείας Λειτουργίας Ιωάννου Ναθαναήλ στη λειτουργική κίνηση της Μόσχας τον 17^ο αιώνα, σσ. 785-803. Δημοσιεύθηκε στο: *Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογίας. Τιμητικό Αφιέρωμα στον Ομότιμο Καθηγητή Δημήτριο Τσάμη*, τόμος 14, Θεσσαλονίκη 2004, σσ. 223-246.

- κθ.** Ο ησυχασμός στο Άγιον Όρος κατά τους 15^ο-16^ο αιώνες. Το παράδειγμα του Μακαρίου Μακρή, Συμεών Θεσσαλονίκης και του Θηκαρά, σσ. 805-820. Δημοσιεύθηκε στο: *Αγιορειτική Εστία, ΣΤ΄ Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, Το Άγιον Όρος στον 15^ο και 16^ο αιώνα. Πρακτικά Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 2012, σσ. 213-222.
- λ.** Ιερών εικόνων και ιερών σκευών χρήση ή χρίση; Οι περί του θέματος αυτού απόψεις του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου, σσ. 821-845. Δημοσιεύθηκε στο *Οιακοστρόφιον. Τιμητικός Τόμος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίται Σύρου-Τήνου κ. Δωροθέου Β΄, επί τη δεκαετηρίδι της Αρχιερατείας αυτού 2001-2011*, Ιερά Νήσος Τήνος 2013, σσ. 459-468.
- λα.** Ιωάννης Φουντούλης και μυστική Λατρεία, σσ. 847-855. Δημοσιεύθηκε στο: *Εφημέριος* 60 (Φεβρουάριος 2011), τεύχ. 2, σσ. 10-13.
- λβ.** Ο οίνος στη Λειτουργία των Προηγιασμένων Δώρων, σσ. 857-865. Δημοσιεύθηκε στο: *Εφημέριος* 61 (Μάρτιος 2012), τεύχ. 3, σσ.9-12..
- λγ.** Η επί του Επιταφίου τέλεση της θείας Λειτουργίας του Μεγάλου Σαββάτου, σσ. 857-865. Δημοσιεύθηκε στο: *Εφημέριος* 61 (Μάρτιος 2012), τεύχ. 3, σσ.9-12.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

1. Συμμετείχε ως μέλος αλλά και εισηγητής τέσσερις φορές στα Διαχριστιανικά Συμπόσια που συνδιοργανώνουν το Τμήμα Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ. και το Φραγκισκανικό Ινστιτούτο Πνευματικότητας του Ποντιφικικού Πανεπιστημίου Antonianum της Ρώμης.
2. Έλαβε μέρος με Εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο που διοργανώθηκε στο Χαλέπι της Συρίας, 26 Σεπτεμβρίου 2009, με γενικό θέμα: «Οι Στυλίτες 1».
3. «*Το Ωρολόγιο του Θηκαρά*», στο ΙΕ΄ Πανελλήνιο Λειτουργικό Συμπόσιο Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων με γενικό θέμα: «*Οι Ακολουθίες του Νυχθημερόν*», 22-24 Σεπτεμβρίου 2014, Ιερά Μητρόπολις Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού.
4. «*Η Αγγελολογία της θείας Λειτουργίας*», στο 13^ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Βιβλικών Σπουδών με γενικό θέμα: «*Ο ποιών τους αγγέλους αυτού πνεύματα*», (*Εβρ. 1, 7*). *Άγγελοι και Πνεύματα στην Αγία Γραφή*, Σέρρες 7-9 Νοεμβρίου 2014.
5. «*Το μυστήριο του Γάμου και η θεία Ευχαριστία κατά τον άγιο Κοσμά τον Αιτωλό*», στο Επιστημονικό Συμπόσιο: «*Ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός και οι θεολογικές αρχές του έργου του. Μία επέτειος 1714-2014*», 14-15/11/2014, Ι. Μονή Βλατάδων, Θεσσαλονίκη.

6. «*Το Μυστήριο της Εξομολογήσεως στην Πατερική Παράδοση της Εκκλησίας*», Εισήγηση στο Επιμορφωτικό Σεμινάριο με θέμα: «*Εισαγωγή στην Εξομολογητική*», 18 Νοεμβρίου 2014, Ι.Μ. Σερρών – Ίδρυμα Ποιμαντικής Επιμορφώσεως Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών.
7. «*Η χειροτονία των διακονισσών στην Ορθόδοξη λειτουργική παράδοση*», στο Διεθνές Συνέδριο προς τιμήν του Ομότιμου Καθηγητή κ. Ευαγγέλου Θεοδώρου, σσ. 22-24 Ιανουαρίου, Θεσσαλονίκη.
8. «*Λειτουργικές οπτικές γωνίες του Μυστηρίου της θείας Ευχαριστίας*», στην ημερίδα για την πνευματική κατάρτιση και ποιμαντική επιμόρφωση των διακονούντων στο Στράτευμα Ιερέων, με γενικό θέμα: «*Το Μυστήριο της θείας Ευχαριστίας*», 5/2/2015.
9. «*Το Μυστήριο της ιεράς εξομολογήσεως εξ' επόψεως τελετουργικής*», στην Ιερατική Σύναξη Ι.Μ. Σερρών, 20/2/2015.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ, ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Κατά τη διάρκεια της θητείας του εκπονήθηκαν στο γνωστικό πεδίο της Λειτουργικής, 27 Διπλωματικές Εργασίες, 13 Διδακτορικά και 2 Εργασίες Μεταδιδακτορικής Έρευνας.

I. ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Σούμπουρος Γεώργιος, *Τα Μυστήρια της Εκκλησίας κατά τον άγιο Νικόλαο τον Καβάσιλα*, Θεσσαλονίκη 2000.
2. Δουνδουλάκης Εμμανουήλ, *Ο άγιος ιερομάρτυς Λουκιανός*, Θεσσαλονίκη 2000.
3. Pechatnov Valentino, *Η σύγχρονη τάξη της θείας Λειτουργίας στη Ρωσική και Ελληνική Εκκλησία*, Θεσσαλονίκη 2001.
4. Σοφοτάσιος Σταύρος, *Η Ακολουθία του Αποδείπνου*, Θεσσαλονίκη 2001.
5. Kostic Ljubisa, *Η συμβολή του Επισκόπου Αθανασίου Γιέβτις στη Λειτουργική αναγέννηση*, Θεσσαλονίκη 2003.
6. Λύκος Ιωάννης, *Λειτουργικά έθιμα και παραδόσεις στην Εκκλησία της Κρήτης*, Θεσσαλονίκη 2003.
7. Κανάβας Χρήστος, *Λειτουργική αναγέννηση και αποκατάσταση των λειτουργικών κειμένων*, Θεσσαλονίκη 2004.
8. Οικονόμου Γεώργιος, *Η λειτουργική ζωή στο έργο του Φώτη Κόντογλου*, Θεσσαλονίκη 2004.

9. Samoluk Nelya, *Η εκκλησιαστική μουσική παράδοση στο Κίεβο από τον ένατο μέχρι τον δωδέκατο αιώνα*, Θεσσαλονίκη 2005.
10. Καββαδίας Δημήτριος, *Το άγιο Πνεύμα στη θεία Λατρεία*, Θεσσαλονίκη 2005.
11. Αφεντούλης Λεωνίδα, *Το εορτολόγιο στο περί Βασιλείου Τάξεως έργο του Κωνσταντίνου Πορφυρογέννητου*, Θεσσαλονίκη 2006.
12. Κουτούμπας Κωνσταντίνος, *Η λειτουργική παράδοση στο έργο του Αλεξάνδρου Μωραιΐδη*, Θεσσαλονίκη 2006.
13. Κεσελόπουλος Γεώργιος, *Η Πρόθεση στα λειτουργικά υπομνήματα από τον 8^ο έως τον 15^ο αι.*, Θεσσαλονίκη 2007.
14. Κουκόπουλος Κωνσταντίνος, *Το χρώμα των ιερών αμφίων στη λειτουργική μας παράδοση*, Θεσσαλονίκη 2007.
15. Milandinovic Maria, *Η θεία Λατρεία στο έργο του Μεγάλου Αθανασίου*, Θεσσαλονίκη 2008.
16. Glavcic Milomir, *Το Τυπικό του αγίου Νικοδήμου Αρχιεπισκόπου Σερβίας*, Θεσσαλονίκη 2009.
17. Ταγάρα Ευαγγελία, *Λειτουργικά στοιχεία στο κείμενο των Αποστολικών Διαταγών*, Θεσσαλονίκη 2009.
18. Buzatelu Gigi-Marius, *Τα λειτουργικά βιβλία στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρουμανίας*, Θεσσαλονίκη 2010.
19. Αποστολός Φώτης, *Λειτουργικές διαφορές μεταξύ Ορθοδόξου και Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας*, Θεσσαλονίκη 2010.
20. Τσιόκος Γεώργιος, *Ο γλωσσικός τύπος της θείας Λειτουργίας του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου και η δυνατότητα κατανόησής του από τους αποφοίτους του Γενικού Λυκείου Ελλάδος*, Θεσσαλονίκη 2010.
21. Κατσάρας Ραφαήλ, *Λειτουργικά στοιχεία στο «Περί των οφφικιαλίων της Μεγάλης Εκκλησίας έργο του Γεωργίου Κωδηνού του σοφωτάτου Κουροπαλάτου»*, Θεσσαλονίκη 2011.
22. Μπίλλης Σάββας, *Η επιρροή του αγίου Συμεών Θεσσαλονίκης στο λειτουργικό έργο του Ιωάννου Φουντούλη*, Θεσσαλονίκη 2012.
23. Αρχιμανδρίτης Γεώργιος, *Θεία Λατρεία και λαϊκά έθιμα*, Θεσσαλονίκη 2013.
24. Κάστιζας Πολύκαρπος, *Η λειτουργική ζωή κατά τον άγιο Νεκτάριο*, Θεσσαλονίκη 2019.
25. Μπίζμπας Χόργε Κάρλος Παρμενίων, *Ο νηπτικός χαρακτήρας της θείας Λειτουργίας*, Θεσσαλονίκη 2020.

26. Πάππας Φανούριος, *Οι περί θείας Λειτουργίας Συνοδικές Εγκύκλιοι της Εκκλησίας της Ελλάδος*.

II. ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΑ

1. Al Hannat (π.) Manhal, *Η βυζαντινή μουσική στη λειτουργική πράξη του Πατριαρχείου Αντιοχείας κατά τον 20^ο αι.*, Θεσσαλονίκη 2005.
2. Rogobete Costena-Cristina, *Η εορτή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στο Χριστιανικό Εορτολόγιο*, Θεσσαλονίκη 2009.
3. Volkodan (π.) Konstantin, *Η συμβολή του Μ.Ν. Σκαμπαλλανόβιτς (1871-1931) στην ιστορία και τη θεολογία της Χριστιανικής Λατρείας*, Θεσσαλονίκη 2009.
4. Dous (π.) Roshdi, *Ο αγιασμός των υδάτων του Νείλου ποταμού στην Αλεξανδρινή Λειτουργική παράδοση*, Θεσσαλονίκη 2011.
5. Χαΐδεμενόπουλος (π.) Ιωάννης (Πατάπιος), *Ο Ιάκωβος Νεασκητιώτης και το Γυμνασιολογικό του έργο για την Θεοτόκο και τους Αγιορείτες Οσιομάρτυρες*, Θεσσαλονίκη 2011.
6. Ολυμπίου Ελένη, *Η ανθρωπολογία της νεκρωσίμου Ακολουθίας*, Θεσσαλονίκη 2020.
7. Τόμας Ιωάννης, *Το υμνογραφικό έργο του Μητροφάνη Σμύρνης*, Θεσσαλονίκη 2022.
8. Χειλάς Γεώργιος, *Η Γονυκλισία της Πεντηκοστής. Ιστορική, λειτουργική και θεολογική προσέγγιση*, Θεσσαλονίκη 2022.
9. Μαρκάκης (π.) Νεκτάριος, *Η εξήγηση της θείας Λειτουργίας υπό του Μελετίου Συρίγου (1585-1663)*, Θεσσαλονίκη 2023.
10. Obancea (π.) Dan-Nicolae, *Η ανθρωπολογία του Τριωδίου*
11. Kayal (μητρ.) Kosta, *Η αποτομή της κεφαλής του Προδρόμου στο Χριστιανικό Εορτολόγιο*, Θεσσαλονίκη
12. Οικονόμου (π.) Γεώργιος, *Κληρικοί και λαϊκοί ως λαός του Θεού κατά τον άγιο Ιωάννη το Χρυσόστομο*, Θεσσαλονίκη
13. Μπήλιου Αθανασία, *Τα εγκώμια του Μεγάλου Σαββάτου στη λειτουργική μας παράδοση*, Θεσσαλονίκη

III. ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

1. π. Γεώργιος Χειλάς,
2. Φώτης Αποστολός, *Οι συνέπειες της άλωσης του 1204 στη λειτουργική ζωή και πράξη της Κωνσταντινουπόλεως*, Θεσσαλονίκη 2018.

Τρεις από τους ως άνω διδάκτορες και μεταδιδάκτορες στελεχώνουν ως Καθηγητές Τμήματα Θεολογικών Σχολών, όπως ο π. Κosta Kayal (Μητροπ.), Καθηγητής Λειτουργικής στη Θεολογική Σχολή του Μπαλαμάντ, ο π. Ρωμανός Al Hannat Manal, Καθηγητής Μουσικολογίας στη Θεολογική Σχολή του Μπαλαμάντ και ο κ. Φώτης Αποστολός, Επίκ. Καθηγητής Λειτουργικής στο Τμήμα Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ.